

نام و نام خانوادگی: نام پدر: شماره ردیف دانش آموزان: نام آموزشگاه: دبیرستان دخترانه امام حسین	باسمه تعالی اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی اداره آموزش و پرورش شهرستان نیشابور سوالات امتحان پایه یازدهم متوسطه دوم درس: فنون و علوم ۲	ساعت شروع: مدت امتحان: دقیقه تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۰۳/ تعداد سوال:
نام و نام خانوادگی معلم:	نمره با عدد و حروف:	تاریخ و امضا
نام و نام خانوادگی تجدیدنظرکننده:	نمره با عدد و حروف:	تاریخ و امضا

الف) موسیقی شعر (۶ نمره)

۰/۲۵ ۱- نام دیگر پایه آوایی همسان دولختی چیست؟

۰/۵ ۲- نشانه‌های هجایی واژگان زیر را بنویسید.
محبت :
دل‌انگیز:

۱/۷۵ ۳- با توجه به بیت زیر، موارد خواسته شده را پر کنید.
ای ساربان آهسته ران کارام جانم می‌رود ** وان دل که با خود داشتم با دلستانم می‌رود

پایه آوایی	
پایه آوایی	
وزن	
نشانه هجایی	

۰/۷۵ ۴- هر یک از پایه‌های آوایی زیر را به وزن واژه مناسب پیوند دهید:
مفعولن باد صبا
مفاعیلن نهایی
فعولن دارایی
مستفعلن

۰/۲۵ ۵- وزن واژه‌های مصراع پیش رو در کدام گزینه آمده است؟
«سلسله موی دوست حلقه دام بلاست»
الف) فعلاتن فعلاتن فعلاتن
ب) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن
پ) مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن
د) مفتعلن مفاعلن // مفتعلن مفاعلن

۱ ۶- هر یک از مصراع‌های زیر از تکرار کدام پایه آوایی همسان ساخته شده است؟
* اول مرا سیراب کن و آن گه بده اصحاب را
* نه چندان آرزومندم که وصفش در بیان آید

۰/۵ ۷- وزن معادل نشانه‌های هجایی زیر را بنویسید.
الف) - U - -
ب) - U U -

۰/۵ ۸- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را بررسی کنید.
الف) در وزن همسان دولختی میانه هر مصراع با درنگ و مکثی آشکار، همراه است.
ب) وزن همسان دولختی از تکرار یک پایه همسان، حاصل شده است.

۰/۵ ۹- وزن کدام یک از ابیات زیر، از گونه پایه‌های آوایی همسان دولختی است؟
الف) خوش می‌روی به تنها تن‌ها فدای جانث *** مدهوش می‌گذاری باران مهربانت
ب) نه چندان آرزومندم که وصفش در بیان آید *** وگر صد نامه بنویسم حکایت بیش از آن آید

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)

۰/۲۵ ۱- چه کسی را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.

۰/۲۵ ۲- متن زیر درباره قلمرو فکری سبک هندی است؛ در این متن چند غلط به چشم می‌خورد؟
شعر هندی شعری معنی‌گرا است؛ نه صورت‌گرا؛ همچنین شعر در سبک هندی بیشتر در تک بیت خلاصه است و طول و عرض معنا از یک بیت بیشتر نمی‌رود.
الف) هیچ ب) یک پ) دو ت) سه

۰/۲۵ ۳- موضوع کتاب «تاریخ گزیده» چیست؟ (یک مورد)

۰/۵ ۴- نوع نثر هر یک از آثار زیر را بنویسید؟
الف) داراشکوه: ب) عباس‌نامه:

۰/۲۵ ۵- کدامیک از گزینه‌های زیر، از ویژگی‌های سبک هندی نیست؟
الف) ورود واژه‌های عامیانه ب) بی‌دقتی در کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌ها
ج) به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول د) بی‌توجهی به زبان

۰/۵ ۶- جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید:
سبک هندی از اوایل قرن تا اواسط قرن (هـق) در تاریخ ادبیات فارسی رواج داشت.

۰/۵ ۷- با سنجش ویژگی‌های فکری سبک‌های خراسانی و عراقی، جدول زیر را پر کنید.

سبک خراسانی	سبک عراقی
.....	باور به قضا و قدر
وصال

۰/۲۵ ۸- از میان ویژگی‌های زیر، کدام یک مربوط به سبک عراقی نیست؟
الف) «می» اندک اندک جای «همی» را گرفت ب) در شعر این دوره کاربرد غزل بیشتر شد
ج) توجه به علوم ادبی بیشتر شد د) واقع‌گرایی با توجه به دنیای بیرون

۰/۵ ۹- چرا شاعران ایرانی به دربارهای هند روی آوردند؟ (دو مورد)

۰/۲۵	۱۰- کدام شاعر به خاطر ترکیب بند عاشورایی اش زبانزد است؟
۰/۵	۱۱- از میان ویژگی‌های زبانی نثر سبک هندی، دو مورد را بنویسید؟
زیباشناسی (۶ نمره)	
۰/۵	۱- در موارد زیر نوع تشبیهات را شناسایی کنید. (فشرده و گسترده) الف) گرت ز دست برآید چو نخل باش، کریم. ب) آتش است این بانگ نای و نیست باد // هر که این آتش ندارد، نیست باد
۰/۵	۲- در مصراع «دیدی که خون ناحق پروانه شمع را*** چندان امان نداد که شب را سحر کند» کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟
۰/۵	۳- در بیت «آتش است آب دیده مظلوم*** چون روان گشت، خشک و تر سوزد» مشبّه و مشبّه‌به را بیابید.
۰/۵	۴- در بیت زیر، کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟ قرینه مجاز را بیابید؟ برآشفتم ایران و برخاست گرد*** همی هر کس کرد ساز نبرد
۰/۵	۵- در بیت پیشرو کدام «حله» در معنای غیرحقیقی به کار رفته است؟ «با کاروان حله برفتم ز سیستان*** با حله تنیده ز دل یافته ز جان»
۰/۵	۶- تشبیه بیت زیر را بیابید و از آن یک استعاره بسازید و در جمله‌ای به کار ببرید؟ دگر باره خیاط باد صبا*** بر اندام گل دوخت رنگین قبا
۰/۵	۷- استعاره در کدام یک از ابیات زیر، از نوع پنهان است؟ الف) تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من*** هیچ کس می‌نپسندم که به جای تو بود ب) ای باد بامدادی خوش می‌روی به شادی*** پیوند روح کردی پیغام دوست دادی
۰/۵	۸- در ابیات زیر، نوع استعاره‌ها را بنویسید؟ (آشکار و پنهان) الف) مرا برف بارید بر پرّ زاع*** شاید چو دلیل تماشای باغ ب) شب ایستاده است / خیره نگاه او / بر چارچوب پنجره من
۰/۵	۹- تفاوت‌های آرایه کنایه با مجاز را بنویسید؟
۰/۵	۱۰- در بیت زیر یک عبارت کنایی شناسایی کنید و مفهوم کنایی آن را بنویسید. هفت مردانه می‌خواهد گذشتن از جهان*** یوسفی باید که بازار زلیخا بشکند
۰/۵	۱۱- درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید. الف) کنایه هم‌گونه‌ای از مجاز است که بر بنیاد اصل مجاورت استوار است. ب) اگر از دو رکن تشبیه فقط «مشابه‌به» باقی بماند، به آن استعاره آشکار می‌گویند.
۰/۵	۱۲- در بیت «زاغی از آنجا که فراغی گزید / رخت خود از باغ به راغی کشید» عبارت مشخص شده کنایه از چیست؟

۱ - با توجه به بیت زیر، به پرسش‌های داده شده پاسخ دهید.
 ما ز آغاز و ز انجام جهان بی‌خبریم *** اول و آخر این کهنه کتاب افتاده است
 الف) دو ویژگی شعر کلیم کاشانی را در این بیت بررسی کنید.
 ب) این بیت را از نظر زیباشناسی تحلیل و بررسی کنید.

۱ - متن زیر را از نظر زیباشناسی و قلمرو فکری بررسی کنید.
 «مجموعه‌ای می‌بایست از هر دو عالم روحانی و جسمانی که هم محبت و بندگی به کمال دارد و هم علم و معرفت به کمال دارد تا بار امانت مردانه و عاشقانه در سفت جان کشد»

۱ - با نگارش به بیت‌های زیر، جدول را کامل کنید.
 آن یکی آمد در یاری بزد *** گفت یارش کیستی ای معتمد
 گفت من؛ گفتش برو هنگام نیست *** بر چنین فوانی مقام خام نیست
 خام را جز آتش هجر و فراق *** کی بزد کی وا رهند از نفاق؟
 رفت آن مسکین و سالی در سفر *** در فراق دوست سوزید از شرر
 پفته شد آن سوخته؛ پس بازگشت *** باز گرد فانه انباز گشت
 ملقه زد بر در به صد ترس و ادب *** تا بنجهد بی‌ادب لفظی ز لب
 الف) دو ویژگی ادبی در متن بیابید.
 ب) یک ویژگی فکری در متن بیابید.
 ج) یک ویژگی زبانی در متن پیدا کنید.

۱ - با توجه به متن زیر، پاسخ درست را بگزینید.
 ۱) ای دفتر مسن تو را فهرست خط و فال‌ها *** تفصیل‌ها پنهان شده در پرده اجمال‌ها
 ۲) آتش فروز قهر تو، آیینه‌دار لطف تو *** هم مغرب ادب‌ها، هم مشرق اقبال‌ها
 ۳) پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما *** آیینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها؟
 ۴) با عقل گشتم همسفر یک کوچه (راه از بی‌کسی) *** شد ریشه ریشه دامنم، از خار استدلال‌ها
 ۵) هر چند صائب می‌روم سامان نومی‌کنم *** زلفش به دستم می‌دهد سررشته آمل‌ها
 الف) در این متن واژگانی عامیانه یافت می‌شود که از ویژگی‌های سبک هندی است. (درست نادرست)
 ب) در بیت سوم، «پیشانی عفو» اضافه استعاری است. (درست نادرست)
 ج) قالب شعر قصیده است. (درست نادرست)
 د) در بیت چهارم یک اضافه تشبیهی و یک جانبخشی یافت می‌شود (درست نادرست)
 ه) در بیت پنجم کنایه‌ای وجود ندارد (درست نادرست)